

O B S A H

PEDAGOGICKÁ PSYCHOLÓGIA

PhDr. Magdaléna Ďuričková, CSc.

1. Všeobecné teoretické otázky pedagogickej psychológie	9
1.1. Predmet pedagogickej psychológie	9
1.2. Postavenie pedagogickej psychológie v systéme vied, jej vzťah k iným vedám	10
1.3. Základný pojmový aparát pedagogickej psychológie	11
1.4. Metódy pedagogickej psychológie a ich využitie v práci učiteľov pri poznávaní osobnosti žiakov	12
<i>Literatúra</i>	18
2. Psychológia učenia	19
2.1. Analýza základných pojmov. Učenie v širšom a užšom význame slova. Znaky ľudského učenia	19
2.2. Vývojové tendencie v učení. Druhy učenia	20
2.3. Podmienky učenia. Znaky učenia	23
<i>Literatúra</i>	29
3. Psychológia dieťaťa v predškolskom veku	30
3.1. Špecifiká vývinu dieťaťa v predškolskom veku	30
3.2. Podmienky a perspektívy rozvoja osobnosti dieťaťa	32
3.3. Hra ako základná činnosť dieťaťa v predškolskom veku	35
A) Druhy hier	36
B) Hra a rozvoj detskej osobnosti	37
<i>Literatúra</i>	40
4. Psychológia osobnosti učiteľa	41
4.1. Úlohy učiteľa v súčasnej škole	41
4.2. Charakteristika učiteľovej činnosti	43

A) Učiteľova činnosť z hľadiska spoločenských požiadaviek.	43
B) Učiteľova činnosť z hľadiska psychológie žiaka	43
C) Učiteľova činnosť z hľadiska vlastnej profesie	44
4.3. Základné požiadavky, kladené na osobnosť učiteľa a jeho špecifické schopnosti.	44
4.4. Psychologické predpoklady učiteľa pre výkon svojho povolania	47
<i>Literatúra</i>	50
5. Psychológia tvorivosti	51
5.1. Pojem tvorivosti	51
5.2. Znaký tvorivosti a tvorivé schopnosti	52
5.3. Tvorivý proces a tvorivý produkt	53
5.4. Tvorivá osobnosť	53
A) Charakterové vlastnosti	54
B) Tvorivé schopnosti	56
C) Motivácia tvorivej osobnosti	57
5.5. Výchova k tvorivosti	57
5.6. Tvorivý učiteľ, učiteľka	60
5.7. A) Špecifiká tvorivosti detí	63
B) Výtvarná tvorivosť ako vedúci typ tvorivosti detí v predškolskom veku	63
C) Vývin kresby u detí do obdobia školského veku	64
Literárne podnety ako jeden z prostriedkov rozvoja výtvarnej tvorivosti detí	67
Príklady na tvorivé hry	69
<i>Literatúra</i>	72

SOCIÁLNA PSYCHOLÓGIA

PhDr. Lubica Gáborová, Csc.

1. Sociálna psychológia ako veda	75
1.1. Predmet sociálnej psychológie	75
1.2. Vzťah sociálnej psychológie k iným vedám	76
1.3. Stručný prehľad vývoja sociálnej psychológie	77

2. Metódy sociálnej psychológie	79
2.1. Charakteristika základných pojmov	79
2.2. Metódy sociálno – psychologického výskumu	79
2.2.1. Pozorovanie v sociálnej psychológii	80
2.2.2. Experiment v sociálnej psychológii	81
2.2.3. Rozhovor	83
2.2.4. Dotazník	84
2.2.5. Analýza produktov a dokumentov	85
2.2.6. Kazuistika	85
2.2.7. Sociometria	85
2.2.8. Metóda aktívneho sociálneho učenia	89
3. Človek v spoločnosti	90
3.1. Vymedzenie pojmu socializácia	90
3.2. Druhy a spôsoby socializácie	90
3.3. Obsah procesu socializácie	91
3.4. Formy socializácie	93
3.5. Mechanizmy socializácie	94
3.5.1. Sociálne spevňovanie	94
3.5.2. Sociálna nápodoba	95
3.5.3. Identifikácia	96
3.6. Predškolská socializácia	97
3.7. Negatívne vplyvy socializačného procesu	98
4. Človek ako člen sociálnej skupiny	101
4.1. Charakteristika sociálnej skupiny	101
4.2. Formovanie sociálnej skupiny	101
4.3. Znaky sociálnej skupiny	102
4.4. Klasifikácia skupín	102
4.5. Vplyv sociálnej skupiny na jedinca	105
4.5.1. Skupinové normy	105
4.5.2. Sociálna rola	106
4.5.3. Sociálna pozícia	107
4.5.4. Sociálny status	108
4.6. Skupina ako jedinec	109
4.7. Konflikty v skupine	110

4.8. Konformita	111
5. Sociálne prostredie dieťaťa predškolského veku	113
5.1. Vplyv prostredia na psychický vývin dieťaťa predškolského veku	113
5.2. Psychologické zvláštnosti vplyvu rodiny	114
5.3. Rodina ako primárna sociálna skupina	114
5.4. Rodinná starostlivosť a jej vplyv na vývin osobnosti dieťaťa	115
5.4.1. Štýl rodinnej výchovy	115
5.4.2. Neúplná rodina	116
5.4.3. Výchova detí mimo rodiny	117
5.4.4. Zamestnanosť matiek	117
5.5. Predškolská socializácia dieťaťa a úlohy učiteľky materskej školy.	118
5.5.1. Vplyv materskej školy	118
5.5.2. Širšie spoločenské prostredie dieťaťa a neformálne skupiny detí	120
6. Interpersonálna percepcia	122
6.1. Otázky interpersonálnej percepcie v sociálnej psychológii	122
6.2. Základná terminológia	122
6.3. Správanie ako zdroj informácií	123
6.4. Verbálne obsahy ako zdroj informácií	124
6.5. Kontext	124
6.6. Neverbálne statické kľúče ako zdroj informácií	124
6.7. Dynamické neverbálne kľúče	126
6.8. Individuálne rozdiely vo validite percepčných súdov	127
6.9. Najčastejšie chyby pri posudzovaní druhých ľudí	129
7. Človek v náročných životných situáciách	132
7.1. Charakteristika základných pojmov	132
7.2. Charakteristické znaky frustrácie, deprivácie, stresu a konfliktu	135
7.3. Techniky vyrovnávania sa s náročnými životnými situáciami	136
8. Možnosť aplikácie sociálnej psychológie v oblasti výchovy a vzdelávania	142
<i>Literatúra . . . . .</i>	<i>147</i>